

TƯ DUY VỀ KINH TẾ TƯ NHÂN CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VÀ GIÁ TRỊ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ TƯ NHÂN HIỆN NAY

TS. NGUYỄN TRUNG KIẾN^(*)

Ngày nhận bài: 05/7/2022 Ngày thẩm định: 15/7/2022 Ngày duyệt đăng: 20/11/2022

Tóm tắt: Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định kinh tế tư nhân là một trong những thành phần kinh tế khi nước ta bước vào thời kỳ quá độ tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Kinh tế tư nhân có vai trò đặc biệt quan trọng, góp phần tạo ra việc làm và nâng cao thu nhập của người lao động; bảo đảm lợi ích chính đáng cho các doanh nghiệp để họ tìm cách cải tiến kỹ thuật nhằm nâng cao trình độ và phát triển sản xuất, đem lại lợi ích cho bản thân và xã hội. Hiện nay, kinh tế tư nhân đã trở thành động lực của nền kinh tế quốc dân, vì vậy, việc vận dụng sáng tạo và phát triển tư duy về kinh tế tư nhân của Hồ Chí Minh có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc định hướng cho sự phát triển chung của đất nước trong công cuộc đổi mới.

Từ khóa: chủ nghĩa xã hội; Hồ Chí Minh; kinh tế tư nhân

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm làm sao cho dân ăn no, mặc ấm, được học hành, chữa bệnh, giải trí... Vì vậy, việc phát triển kinh tế được coi là cơ sở, nền tảng để hiện thực hóa mục tiêu trên. Ngày 24/4/1956, trong *Lời bế mạc Hội nghị lần thứ chín (mở rộng) của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam*, Người căn dặn: “Phải luôn luôn nhớ rằng: Điều quan trọng bậc nhất trong kế hoạch kinh tế của chúng ta hiện nay là *nhằm cải thiện đời sống của nhân dân*...”⁽¹⁾. Ngoài ra, Hồ Chí Minh còn chỉ ra rằng: “Chúng ta tranh được tự do, độc lập rồi mà dân cứ chết đói, chết rét, thì tự do, độc lập cũng không làm gì. Dân chỉ biết rõ giá trị của tự do, độc lập khi mà dân được ăn no, mặc đủ. Chúng

ta phải thực hiện ngay: 1. Làm cho dân có ăn./ 2. Làm cho dân có mặc./ 3. Làm cho dân có chỗ ở./ 4. Làm cho dân có học hành”⁽²⁾.

Như vậy, việc xây dựng và phát triển kinh tế theo quan điểm Hồ Chí Minh luôn lấy mục đích nâng cao đời sống cho nhân dân làm trung tâm, chi phối mọi hoạt động kinh tế của Đảng và Chính phủ. Để có thể thực hiện được mục tiêu trên đòi hỏi Đảng và Chính phủ cần phát triển đa dạng, linh hoạt các thành phần kinh tế sao cho phù hợp với điều kiện thực tiễn của đất nước trong tình hình mới.

1. Tư duy về kinh tế tư nhân của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Kinh tế tư nhân là khái niệm được dùng để chỉ các thành phần kinh tế dựa trên sở hữu tư nhân về tư liệu sản xuất, bao gồm kinh tế cá thể, tiểu chủ và kinh tế tư bản tư nhân hoạt động dưới hình thức hộ kinh doanh cá thể và các loại hình doanh nghiệp của tư nhân. Lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin đã khẳng định sự tồn tại của kinh tế tư nhân là tất yếu khách

^(*) Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

quan trọng trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội và việc cải tạo thành phần kinh tế này là một trong những nhiệm vụ kinh tế cơ bản, lâu dài của thời kỳ quá độ. Xuất phát từ điều kiện cụ thể của Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã kế thừa và phát triển lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin về kinh tế để đưa ra những quan điểm cơ bản về xây dựng nền kinh tế trong thời kỳ quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta, trong đó, cần xây dựng cơ cấu kinh tế nhiều thành phần với các hình thức sở hữu đa dạng. Người sớm xác định vị trí, xu hướng vận động khách quan của từng thành phần kinh tế và ở đó, kinh tế tư nhân đóng vai trò nhất định, đặc biệt là trong hoàn cảnh nước ta mới thoát khỏi chế độ thực dân phong kiến và ảnh hưởng từ cuộc chiến tranh kéo dài ác liệt đối với nền kinh tế đất nước.

Ngay sau thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám, ngày 13/10/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết *Thư gửi các giới công thương Việt Nam* để động viên, cổ vũ nhân ngày giới doanh nhân thành lập Công thương Cứu quốc Đoàn và gia nhập Mặt trận Việt Minh. Bức thư chưa đầy 200 chữ của Người đã trở thành văn kiện đầu tiên của Đảng và Nhà nước về vai trò, sứ mệnh của đội ngũ doanh nhân và trách nhiệm của Chính phủ nhân dân. Trong thư, Người nhấn mạnh: "Trong lúc các giới khác trong quốc dân ra sức hoạt động để giành lấy nền hoàn toàn độc lập của nước nhà, thì giới Công - Thương phải hoạt động để xây dựng một nền kinh tế và tài chính vững vàng và thịnh vượng. Chính phủ nhân dân và tôi sẽ tận tâm giúp giới Công - Thương trong công cuộc kiến thiết này. Việc nước và việc nhà bao giờ cũng đi đôi với nhau. Nền kinh tế quốc dân thịnh vượng nghĩa là các sự kinh doanh của các nhà công nghiệp, thương nghiệp thịnh vượng"⁽³⁾. Đây là quan điểm rất hiện đại về quản trị quốc gia của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Theo đó, Nhà nước phải đóng vai trò giúp đỡ và kiến tạo, còn giới công thương là lực lượng chủ thể làm nên nền kinh tế, tài chính vững vàng và thịnh vượng của quốc gia. Như vậy, Hồ Chí Minh đã

xác định rõ nhiệm vụ của doanh nghiệp và doanh nhân là xây dựng kinh tế, trong khi đó, Chính phủ và cơ quan công quyền phải có trách nhiệm đối với sự phát triển của doanh nghiệp, doanh nhân - những chủ thể trong thành phần kinh tế tư nhân.

Khi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đang bước vào giai đoạn quyết liệt, năm 1953, Hồ Chí Minh viết tác phẩm *Thường thức chính trị*, trong đó trình bày những vấn đề cơ bản của lý luận cách mạng Việt Nam và Người đã khẳng định sự tồn tại của kinh tế tư nhân trong cơ cấu các thành phần kinh tế ở nước ta vào thời điểm này. Trước hết, Hồ Chí Minh đã chỉ ra kinh tế ở nước ta (vùng tự do) lúc đó có các thành phần kinh tế như sau:

- Kinh tế *địa chủ phong kiến* bóc lột địa tô.

- Kinh tế *quốc doanh*, có tính chất *chủ nghĩa xã hội*. Vì tài sản các xí nghiệp ấy là của *chung* của nhân dân, của Nhà nước, chứ không phải của riêng. Trong các xí nghiệp quốc doanh thì xưởng trưởng, công trình sư và công nhân đều có quyền tham gia quản lý, đều là chủ nhân. Việc sản xuất thì do sự lãnh đạo thống nhất của Chính phủ nhân dân.

- Các *hợp tác xã* tiêu thụ và hợp tác xã cung cấp, có tính chất *nửa chủ nghĩa xã hội*. Nhân dân góp nhau để mua những thứ mình cần dùng, hoặc để bán những thứ mình sản xuất không phải kinh qua các người con buôn, không bị họ bóc lột.

Các hội đồng công ở nông thôn, cũng là một loại hợp tác xã.

- Kinh tế *cá nhân của nông dân và của thủ công nghệ*, họ thường tự túc, ít có gì bán và cũng ít khi mua gì. Đó là một thứ kinh tế lạc hậu.

- Kinh tế *tư bản của tư nhân*. Họ bóc lột công nhân, nhưng đồng thời họ cũng góp phần vào xây dựng kinh tế.

- Kinh tế *tư bản quốc gia* là Nhà nước hùn vốn với tư nhân để kinh doanh và do Nhà nước lãnh đạo. Trong loại này, tư bản của tư nhân là chủ nghĩa tư bản. Tư bản của Nhà nước là chủ nghĩa xã hội"⁽⁴⁾.

Từ quan điểm trên của Chủ tịch Hồ Chí Minh, có thể khẳng định rằng, khi sự tồn tại của các thành phần kinh tế khác nhau vẫn còn là tất yếu khách quan và có vai trò nhất định đối với sự phát triển của nền kinh tế, thì cần tiếp thu, phát triển sao cho phù hợp với định hướng xã hội chủ nghĩa. Bên cạnh việc nêu lên sự tồn tại khách quan của kinh tế tư nhân trong các thành phần kinh tế, Người còn chỉ rõ tính ưu việt và mặt hạn chế của thành phần kinh tế này. Theo Hồ Chí Minh, dù kinh tế tư bản tư nhân bóc lột công nhân nhưng cũng góp phần xây dựng kinh tế. Trong kinh tế tư bản, tư bản của tư nhân là chủ nghĩa tư bản, tư bản của Nhà nước là chủ nghĩa xã hội. Những chỉ dẫn trên cho thấy Người đã hiểu rất sâu sắc vai trò của thành phần kinh tế tư nhân trong công cuộc xây dựng và kiến thiết nền kinh tế đất nước.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sớm nhìn ra tầm quan trọng của kinh tế tư nhân, cũng như của nền kinh tế nhiều thành phần. Khi miền Bắc được giải phóng, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ, giai cấp địa chủ phong kiến bị đánh đổ, đồng nghĩa với thành phần kinh tế địa chủ phong kiến bóc lột địa tô bị xóa bỏ. Vì vậy, miền Bắc đi lên chủ nghĩa xã hội vẫn tồn tại 05 thành phần kinh tế mà Hồ Chí Minh đã chỉ ra. Điều này càng cho thấy tư duy độc lập, sáng tạo của Người trong chỉ đạo cách mạng, phù hợp với tình hình thực tiễn đất nước, từng bước giúp cách mạng Việt Nam thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế, xây dựng hậu phương miền Bắc để chi viện cho tiền tuyến miền Nam thống nhất nước nhà.

Bên cạnh việc khẳng định sự xuất hiện của kinh tế tư nhân trên bước đường đi lên chủ nghĩa xã hội trong thời kỳ quá độ, Chủ tịch Hồ Chí Minh còn chỉ rõ những quan điểm cơ bản của Đảng ta trong chính sách kinh tế. Đối với kinh tế tư nhân, Người khẳng định: “*Công tư đều lợi... Tư* là những nhà tư bản *dân tộc* và kinh tế cá nhân của nông dân và thủ công nghệ. Đó cũng là lực lượng cần thiết cho cuộc xây dựng kinh tế

nước nhà. Cho nên Chính phủ cần giúp họ phát triển. Nhưng họ phải phục tùng sự lãnh đạo của kinh tế quốc gia, phải hợp với lợi ích của đại đa số nhân dân”⁽⁵⁾; “*Chủ thợ đều lợi*. Nhà tư bản thì không khỏi bóc lột. Nhưng Chính phủ ngăn cấm họ bóc lột công nhân quá tay. Chính phủ phải bảo vệ lợi quyền của công nhân. Đồng thời, vì lợi ích lâu dài, anh chị em thợ cũng để cho chủ được số lợi hợp lý, không yêu cầu quá mức. Chủ và thợ đều tự giác tự động, tăng gia sản xuất lợi cả đôi bên”⁽⁶⁾. Đến năm 1959, trong *Báo cáo về dự thảo Hiến pháp sửa đổi tại kỳ họp thứ II Quốc hội khóa I nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa*, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: “Đối với những nhà tư sản công thương, Nhà nước không xóa bỏ quyền sở hữu về tư liệu sản xuất và của cải khác của họ; mà ra sức hướng dẫn họ hoạt động nhằm làm lợi cho quốc kế dân sinh, phù hợp với kế hoạch kinh tế của Nhà nước. Đồng thời Nhà nước khuyến khích và giúp đỡ họ cải tạo theo chủ nghĩa xã hội bằng hình thức công tư hợp doanh và những hình thức cải tạo khác”⁽⁷⁾. Quan điểm trên của Người hoàn toàn phù hợp với thực tiễn nền kinh tế nhiều thành phần ở nước ta và cũng tạo động lực để kinh tế tư nhân phát huy tính ưu việt, đóng góp vào sự phát triển của nền kinh tế đất nước.

Thừa nhận sự tồn tại khách quan, lâu dài của kinh tế tư nhân là sự vận dụng sáng suốt những quan điểm mácxít của Hồ Chí Minh trong xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam thời kỳ quá độ. Mặt khác, đường lối xây dựng, phát triển nền kinh tế nhiều thành phần với sự tồn tại của kinh tế tư nhân trong quan điểm của Người đã huy động được sức mạnh của toàn dân tộc với liên minh công - nông - trí thức làm gốc và nhất là phát huy tính ưu việt, chủ động của các cá nhân, cá thể tham gia xây dựng kinh tế cùng tiến vào thời kỳ mới của dân tộc - xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội, hoàn thành khát vọng của dân tộc: Độc lập dân tộc và tự do, hạnh phúc cho nhân dân.

2. Giá trị định hướng phát triển kinh tế tư nhân hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh

- Nhận thức của Đảng Cộng sản Việt Nam về kinh tế tư nhân (từ năm 1986 đến nay)

Trước năm 1986, kinh tế tư nhân vẫn được coi là kinh tế phi xã hội chủ nghĩa, không có vai trò, động lực thúc đẩy nền kinh tế và là đối tượng bị cải tạo và xóa bỏ, không được khuyến khích phát triển. Tuy nhiên, Đại hội lần thứ VI của Đảng (năm 1986) đã đánh dấu bước ngoặt trong nhận thức của Đảng về kinh tế tư nhân đối với sự phát triển đất nước. Trên cơ sở thừa nhận những sai sót, nóng vội, chủ quan duy ý chí trong cải tạo xã hội chủ nghĩa, Đảng ta đã khởi xướng công cuộc đổi mới, bắt đầu bắt việc đổi mới tư duy kinh tế và luôn kiên định, nhất quán đường lối phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa với nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, hình thức tổ chức kinh doanh và hình thức phân phối, khẳng định sự tồn tại của kinh tế tư nhân trong thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Như vậy, kinh tế tư nhân đã được phục hồi và hoạt động trong tất cả các ngành, nghề, lĩnh vực mà pháp luật không cấm; không bị hạn chế về quy mô, địa bàn và hình thức tổ chức sản xuất. Rõ ràng, tư duy về kinh tế tư nhân của Chủ tịch Hồ Chí Minh có giá trị lý luận và thực tiễn hết sức sâu sắc và Đảng ta đã vận dụng quan điểm này phù hợp với tình hình thực tiễn, giúp cho đất nước từng bước thoát khỏi khủng hoảng kinh tế, đời sống của nhân dân dần được cải thiện.

Năm 1991, Đại hội lần thứ VII của Đảng tiếp tục thể hiện quan điểm phát triển kinh tế tư nhân, từng bước tạo điều kiện để thành phần kinh tế này có quy mô mở rộng hơn. Đại hội xác định: “Kinh tế tư nhân được phát triển, đặc biệt trong lĩnh vực sản xuất, theo sự quản lý, hướng dẫn của Nhà nước; trong đó, kinh tế cá thể và tiểu chủ có phạm vi hoạt động tương đối rộng ở những nơi chưa có điều kiện tổ chức kinh tế tập thể, hướng kinh

tế tư bản tư nhân phát triển theo con đường tư bản nhà nước dưới nhiều hình thức”⁽⁸⁾.

Đại hội lần thứ IX của Đảng đã một lần nữa khuyến khích phát triển kinh tế tư nhân trong những ngành, nghề mà pháp luật không cấm và thừa nhận sở hữu tư nhân là một trong những hình thức sở hữu cơ bản trong nền kinh tế. Đến năm 2006, Đảng ta nêu rõ quan điểm tại Đại hội lần thứ X là: “Trên cơ sở ba chế độ sở hữu (toàn dân, tập thể, tư nhân), hình thành nhiều hình thức sở hữu và nhiều thành phần kinh tế: kinh tế nhà nước, kinh tế tập thể, kinh tế tư nhân (cá thể, tiểu thủ, tư bản tư nhân), kinh tế tư bản nhà nước, kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài... Kinh tế tư nhân có vai trò quan trọng, là một trong những động lực của nền kinh tế”⁽⁹⁾. Điều đó cho thấy, kinh tế tư nhân là một bộ phận không thể tách rời, có vị trí, ý nghĩa chiến lược trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đồng thời được xác định với tư cách là một thành phần kinh tế cần khuyến khích phát triển trong sự nghiệp đổi mới.

Đến Đại hội lần thứ XI, Đảng ta xác định phải: “Hoàn thiện cơ chế, chính sách để phát triển mạnh kinh tế tư nhân trở thành một trong những động lực của nền kinh tế”⁽¹⁰⁾. Đặc biệt, quan điểm này tiếp tục được nâng tầm tại Đại hội lần thứ XII của Đảng: “Kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng của nền kinh tế”⁽¹¹⁾. Điều đó không chỉ xác nhận vai trò mới của kinh tế tư nhân, mà còn mở ra những cơ hội mới để thành phần kinh tế này phát triển mạnh mẽ hơn. Sau đó, Nghị quyết Trung ương 5 khóa XII tiếp tục khẳng định: phải phát triển mạnh khu vực kinh tế tư nhân cả về số lượng và chất lượng, để thực sự trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế. Đại hội lần thứ XIII của Đảng khẳng định: “Xóa bỏ mọi rào cản, định kiến, tạo mọi điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế tư nhân; hỗ trợ kinh tế tư nhân đổi mới sáng tạo, hiện đại hóa công nghệ và phát triển nguồn nhân lực, nâng cao năng suất lao động. Khuyến khích hình thành, phát triển những tập đoàn

kinh tế tư nhân lớn, tiềm lực mạnh, có khả năng cạnh tranh khu vực, quốc tế. Phân đấu đến năm 2030, có ít nhất 2 triệu doanh nghiệp với tỷ trọng đóng góp của khu vực kinh tế tư nhân vào GDP đạt 60 - 65%”⁽¹²⁾.

Qua các kỳ đại hội, Đảng ta đã khẳng định vị trí, tầm quan trọng của kinh tế tư nhân đối với sự phát triển chung của đất nước. Với những chủ trương trên của Đảng, kinh tế tư nhân không ngừng phát triển và đang đóng vai trò “đầu tàu” trong nền kinh tế, góp phần vào sự nghiệp đổi mới và giải quyết các vấn đề kinh tế - xã hội của đất nước.

- Giải pháp vận dụng phát triển kinh tế tư nhân hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Những năm gần đây, tình hình trong nước và thế giới có nhiều thay đổi nhanh, phức tạp. Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế chung của toàn thế giới, song cũng có nhiều khó khăn, thách thức đặt ra. Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục tiến triển nhưng cũng đang bị đe dọa bởi nhiều trở ngại, như chủ nghĩa dân tộc cực đoan, cạnh tranh chiến lược, cạnh tranh kinh tế, chiến tranh thương mại diễn ra gay gắt giữa các nước lớn.

Sau hơn 35 năm đổi mới, đất nước ta đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng và to lớn, có ý nghĩa lịch sử, phát triển toàn diện mạnh mẽ, toàn diện. Kinh tế phát triển đi liền với ổn định chính trị - xã hội, từng bước nâng cao đời sống cho nhân dân; uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế ngày càng được nâng cao. “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”⁽¹³⁾. Những thành tựu đạt được qua hơn 35 năm đổi mới đã tiếp tục khẳng định con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của nước ta là phù hợp với thực tiễn Việt Nam và xu thế phát triển của thời đại, sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng là nhân tố quyết định thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Bên cạnh những thành tựu, đất nước ta vẫn đứng trước nhiều nguy cơ, thách thức lớn. Nền kinh tế phát triển chưa tương xứng với tiềm năng của đất nước. Năng suất, chất lượng và sức cạnh tranh của

nền kinh tế chưa cao. Bên cạnh đó, sự tác động của đại dịch COVID-19 đã ảnh hưởng nghiêm trọng trên nhiều mặt của đời sống xã hội, gây ra thiệt hại lớn đối với nền kinh tế và đến nay vẫn còn diễn biến rất phức tạp trên toàn thế giới. Do đó, thành phần kinh tế tư nhân ở nước ta đang đứng trước nhiều cơ hội để phát triển, nhưng cũng phải đối diện với nhiều khó khăn, thách thức hiện hữu trong bối cảnh hiện nay.

Chính vì vậy, để tiếp tục phát huy giá trị về tư duy kinh tế tư nhân của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với định hướng phát triển kinh tế tư nhân trong thời kỳ đổi mới hiện nay, cần thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành về vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân đối với sự phát triển của đất nước, thực hiện nhất quán chủ trương phát triển kinh tế nhiều thành phần của Đảng và Nhà nước. Bảo đảm cho kinh tế tư nhân cùng bình đẳng với các thành phần kinh tế khác trước pháp luật và trên thực tế, vừa hợp tác vừa cạnh nhau với nhau lành mạnh. Giải pháp này nhằm tạo ra nhận thức thống nhất trong hệ thống chính trị - xã hội về vai trò động lực của kinh tế tư nhân, từ đó tạo mọi điều kiện phát triển kinh tế tư nhân, phát huy thế mạnh và tiềm năng của kinh tế tư nhân; đồng thời, hạn chế những mặt tiêu cực phát sinh trong quá trình phát triển kinh tế tư nhân; phòng, chống có hiệu quả các biểu hiện suy thoái về tư tưởng trong quá trình triển khai chủ trương, chính sách phát triển kinh tế tư nhân...

Hai là, Đảng và Nhà nước cần có những giải pháp hỗ trợ kinh tế tư nhân. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng chỉ đạo rằng Chính phủ cần phải giúp đỡ các cá thể trong thành phần kinh tế tư nhân để họ ra sức thi đua, đóng góp vào sự phát triển của nền kinh tế đất nước. Từ quan điểm đó của Người, Đảng và Nhà nước cần có những biện pháp hỗ trợ cho kinh tế tư nhân nhằm mục đích đề kinh tế tư nhân đổi mới sáng tạo, hiện đại hóa công nghệ và phát triển nguồn nhân lực, nâng cao

năng suất lao động; hỗ trợ về giáo dục và đào tạo nhằm nâng cao trình độ văn hóa, kiến thức kinh doanh và năng lực quản lý... của chủ doanh nghiệp và những người lao động trong khu vực kinh tế tư nhân. Có cơ chế, chính sách đề khuyến khích, cho phép các doanh nghiệp tư nhân tăng cường tham gia vào hoạt động cấp quốc gia, cấp tỉnh về xúc tiến đầu tư, xúc tiến thương mại và khai thác mở rộng thị trường trong nước cũng như quốc tế. Thực hiện giải pháp này sẽ tạo động lực thúc đẩy, bảo đảm vững chắc cho sự phát triển của kinh tế tư nhân, góp phần giải quyết việc làm và thu nhập cho người lao động, khai thác được các tiềm năng về sức người, sức của để phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng đất nước.

Ba là, tăng cường công tác quản lý, kiểm tra, giám sát của Nhà nước đối với các hoạt động sản xuất, kinh doanh của kinh tế tư nhân. Đối với các doanh nghiệp tư nhân, công tác quản lý, kiểm tra, giám sát của Nhà nước không chỉ là để ngăn chặn các biểu hiện sai phạm trong kinh doanh, mà còn để bảo vệ các doanh nghiệp làm ăn chân chính, bảo đảm cho tất cả các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế được tự do kinh doanh hợp pháp. Quan hệ giữa kinh tế tư nhân và kinh tế thị trường là mối quan hệ song hành, gắn bó chặt chẽ với nhau, chế định lẫn nhau và thúc đẩy nhau cùng phát triển. Kinh tế tư nhân là một động lực phát triển của kinh tế thị trường và ngược lại, kinh tế thị trường là môi trường thuận lợi cho sự phát triển của kinh tế tư nhân. Một khi Đảng và Nhà nước ta đã quyết định lựa chọn mô hình kinh tế thị trường để xây dựng và phát triển kinh tế của đất nước thì phải chấp nhận và tạo điều kiện cho kinh tế tư nhân phát triển.

Bốn là, nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng, vai trò của các tổ chức đoàn thể đối với kinh tế tư nhân. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong phát triển kinh tế tư nhân nhằm mục đích phát triển kinh tế tư nhân đúng hướng, bền vững, phát huy tốt vai trò động lực trong nền kinh tế quốc dân. Các cấp

ủy cần quan tâm chỉ đạo việc quán triệt quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân. Tăng cường kiểm tra việc triển khai thực hiện các chủ trương, chính sách về phát triển kinh tế tư nhân. Đảng viên cần gương mẫu chấp hành các chính sách, pháp luật về phát triển kinh tế tư nhân. Phát huy cao độ vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong việc động viên xã hội tham gia phát triển kinh tế tư nhân đúng hướng, lành mạnh và bền vững...

Tư duy về kinh tế tư nhân của Chủ tịch Hồ Chí Minh tuy được hình thành từ trong thời kỳ đất nước còn chiến tranh, nhưng cho đến nay vẫn còn nguyên giá trị, là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho sự phát triển của kinh tế tư nhân nói riêng và cả nền kinh tế của đất nước nói chung. Nghiên cứu những giá trị trong tư duy kinh tế tư nhân của Chủ tịch Hồ Chí Minh giúp chúng ta nhận thức đúng đắn vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân đối với sự nghiệp cách mạng, từ đó vận dụng trong công cuộc đổi mới hiện nay, từng bước hiện thực hóa mục tiêu công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. □

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.10, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.314

(2) và (3) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.4, Sdd, tr.175 và 53

(4), (5) và (6) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.8, Sdd, tr.266, 267 và 267

(7) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.12, Sdd, tr.373

(8) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.51, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2007 tr.97

(9) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006, tr.83

(10) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.101

(11) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2016, tr.103

(12) và (13) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.240 và 25